

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ 1. Μουσική σε δύο χρόνους

1. Ακουστική Αξιολόγηση

(α) Να ακούσετε αποσπάσματα από τα πιο κάτω έργα και να σημειώσετε ποια είναι σε διμερές μέτρο. Αν θέλετε, μπορείτε κατά την ακρόαση να διευθύνετε τη μουσική:

α/α	έργο	Ναι/Όχι
1.	Λούντβιχ βαν Μπετόβεν (Ludwig van Beethoven): θέμα από τη II κίνηση της Συμφωνίας αρ.7, Allegretto	
2.	Βασίλη Τσιτσάνη: "Φραγκοσυριανή" - Χασάπικο	
3.	Τζουζέπε Βέρντι (Giuseppe Verdi): La Donna e Mobile (Φτερό στον άνεμο) από την όπερα "Ριγκολέτο" (Rigoletto)	
4.	Παραδοσιακό Ελληνικό-Κυκλαδίτικο: Το τραγούδι του γάμου	
5.	Παραδοσιακό Κέρκυρας: Κερκυραϊκός Χορός (ρούγα)	

(β) Ενώ ακούτε τα πιο κάτω ακουστικά αποσπάσματα που είναι γραμμένα σε διμερές μέτρο, να γράψετε στην κενή στήλη τα όργανα που ταιριάζουν: Συμφωνική Ορχήστρα, Ορχήστρα Εγχόρδων, Φλάουτο, Μπουζούκι, Μπαγλαμάς.

α/α	έργο	Όργανο - Όργανα
1.	Ζωρζ Μπιζέ (Georges Bizet): "Αλλαγή φρουράς" (Les dragons d' Alcalá) από την όπερα Κάρμεν (Carmen).	
2.	Σπύρου Ολλανδέζου / Πάνου Θεοδωρίδη: Το γελεκάκι που φορείς	
3.	Νίκου Σκαλκώτα: Κλέφτικος από το έργο "Πέντε Ελληνικοί Χοροί".	
4.	Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι (Piotr Ilyich Tchaikovsky): "Ο χορός των αυλών" από τη Σουίτα μπαλέτου "Καρυοθραύστης".	

ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

2. Δημιουργική Εργασία

(α) Να εργαστείτε σε ζευγάρια, για να συνθέσετε τη δική σας μελωδία σε διμερές μέτρο. Να χρησιμοποιήσετε τις νότες ΡΕ, ΣΟΛ, ΛΑ, ΣΙ, ΝΤΟ¹, ΡΕ¹, για να γράψετε μια μουσική ερώτηση (4 μέτρα) και μια μουσική απάντηση (4 μέτρα).

(β) Να την παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας.

(γ) Να αξιολογήσετε τη δική σας σύνθεση και αυτή των συμμαθητών σας.

3. Έρευνα στο διαδίκτυο

Να ερευνήσετε στο διαδίκτυο και να συλλέξετε πληροφορίες σχετικά με την κατασκευή των Ελληνικών μουσικών λαϊκών οργάνων: μπουζούκι, μπαγλαμάς.

.....

.....

.....

.....

.....

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ 2. Α, Β στη σειρά

1. Παιχνίδι Αυτοσχεδιασμού

Με τη βοήθεια του καθηγητή σας να αυτοσχεδιάσετε σε ζευγάρια τη δική σας ρυθμική σύνθεση με τη χρήση του σώματος, ως κρουστού οργάνου (παλαμάκια, κτύπημα στους μηρούς, τα πόδια στο πάτωμα κ.λπ.). Προσέξτε να χρησιμοποιήσετε επαναλήψεις, εκφραστικά στοιχεία της μουσικής (f, p, cresc., dim., κ.λπ.) και αντίθεση μεταξύ του α (πρώτου) και του β (δεύτερου) μέρους.

2. Μουσική και Σχήματα

Ποιο από τα πιο κάτω σχήματα θα μπορούσαμε να πούμε ότι δείχνουν μια διμερή μορφή;

(α)

(β)

(γ)

3. Η κλίμακα της Φα μείζονος

(α) Το τραγούδι **“Δέκα παλικάρια”** είναι γραμμένο στην κλίμακα της Φα μείζονος. Να κυκλώσετε τις νότες στο πιο κάτω πεντάγραμμο (μόνο μια φορά την κάθε νότα). Προσέξτε να μην κυκλώσετε δύο φορές την ίδια νότα.

Κιόλη νύχτα λέγαμε τρα - γούδια για τη λεβεντιά κιόλη νύχτα κλαίγαμε γο - ργόνα Πανα - γιά

(β) Να αντιγράψετε με ανιούσα σειρά, στο πιο κάτω πεντάγραμμο, τις νότες που κυκλώσατε, ξεκινώντας από την πιο χαμηλή προς την πιο ψηλή (σε ολόκληρα), ώστε να συμπληρωθεί η κλίμακα της Φα μείζονος (να ανεβαίνει). **Προσέξτε!** Η Σι ύφεση υπάρχει στην αρχή του πενταγράμμου, ως οπλισμός.

ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

(γ) Να σημειώσετε με καμπύλη γραμμή τα ημιτόνια. Η δομή της κλίμακας είναι η ίδια με αυτή της Ντο μείζονος, που μάθατε:

τόνος, τόνος, ημιτόνιο, τόνος, τόνος, τόνος, ημιτόνιο.

Η Ύψωση (b) πριν από ένα φθογόσημο υπονοεί βάρυνση κατά ένα ημιτόνιο.

(δ) Να τραγουδήσετε την κλίμακα της Φα μείζονος.

4. Ακουστική Αξιολόγηση:

Να ακούσετε τα πιο κάτω μουσικά κομμάτια και να σημειώσετε ΝΑΙ σ' αυτά που είναι σε διμερή μορφή.

α/α	έργο	Διμερής Μορφή;
1.	Μπάρτοκ: Παιδικά κομμάτια για πιάνο αρ. 1	
2.	Τσαϊκόφσκι: Τρέπακ (ρωσικός χορός)	
3.	Σαμιώτισσα (1 στροφή)	
4.	Pandur, pandur, andanduri (Ουγγρικός χορός)	

5. Δημιουργική Εργασία

(α) Να συνθέσετε σε ζευγάρια μια μελωδία σε διμερή μορφή $|| : A : || : B : ||$ (4 μέτρα + 4 μέτρα. Να υπάρχει αντίθεση μεταξύ Α μέρους και Β μέρους). Η μελωδία σας να είναι σε μέτρο 2/4 και να χρησιμοποιήσετε εκφραστικά στοιχεία της μουσικής (f, p, cresc., dim., κ.λπ.). Να χρησιμοποιήσετε τις νότες ΦΑ, ΣΟΛ, ΛΑ, ΣΙb, ΝΤΟ'.

(β) Να γράψετε τη σύνθεσή σας με συμβατική σημειογραφία.

(γ) Να παρουσιάσετε την εργασία σας στους συμμαθητές σας.

(δ) Να ηχογραφήσετε τις συνθέσεις σας.

ερώτηση

A

5 απάντηση

B

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ 3. Τί-κε-τα-κε

1. Παιχνίδι Αυτοσχεδιασμού

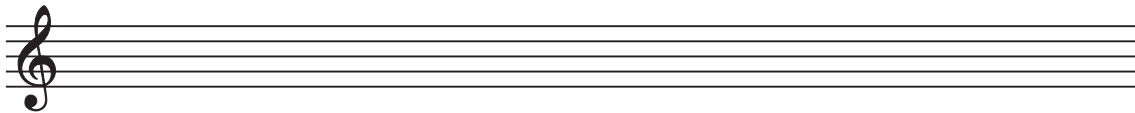
(α) Να επαναλαμβάνετε σύντομα ρυθμικά σχήματα / μοτίβα με δέκατα έκτα που θα σας δίνει ο καθηγητής σας (β) Να αυτοσχεδιάσετε σε ζευγάρια σύντομες ρυθμικές ερωτήσεις και απαντήσεις που θα περιλαμβάνουν δέκατα έκτα.

2. Αντιγραφή παρτιτούρας

Να αντιγράψετε πιο κάτω την πρώτη φράση του τραγουδιού "Στου καιρού τη ζυγαριά":

Τρέ-χει, τρέ-χει, τρέ-χει το νε-ρό Τρέ-χει, τρέ-χει, τρέ-χει το νε-ρό στο μύ-λο

(Μουσική: Δημήτρης Παπαδημητρίου Στίχοι: Νίκου Γκάτσου)

3. Ακρόαση και Μουσική Ορθογραφία

Ακούστε την πρώτη φράση του κερκυραϊκού χορού "Η πέρδικα" και συμπληρώστε πιο κάτω τις νότες που λείπουν:

Δώ-σε τού-τη γει-το-νιά στην πα-ρα-πά-νω ρού-γα τη φω-λιά της έ-χτι-σε μια πέρ-δι-κα μι-κρού-λα

4. Μελοποίηση στίχων

(α) Να χωριστείτε σε 4 ομάδες και να μελοποιήσετε την πιο κάτω παροιμία στο ρυθμό που σας δίνεται, χρησιμοποιώντας τις νότες Ντο, Ρε, Μι, Φα, Σολ, Λα. Η τελική σας νότα να είναι Ντο. Να χρησιμοποιήσετε στις συνθέσεις σας στοιχεία έκφρασης.

(β) Να χρησιμοποιείτε την ίδια νότα, όπου υπάρχουν δέκατα έκτα.

(γ) Να παρουσιάσετε τη σύνθεσή σας στους συμμαθητές σας και να την αξιολογήσετε.

ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Προσέξτε: Η παροιμία ξεκινά με ελλιπές μέτρο.

3/4

Των φρο - νι - μων τα παι - δια πριν πει - νά - σουν μα - γει - ρεύ - ουν.

5. Ακουστική Αναγνώριση

Να ακούσετε τα πιο κάτω σύντομα αποσπάσματα και να σημειώσετε με ΝΑΙ, αυτά στα οποία υπάρχουν δέκατα έκτα:

α/α	έργο	Ναι/Όχι
1.	“Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά”. Μουσική: Μιχάλη Σουγιούλ, Στίχοι: Μίμν Τραϊφόρου, Τραγούδι: Σοφία Βέμπο	
2.	“Ο κύκνος” από το έργο “Το καρναβάλι των ζώων” του Καμίγ Σαιν-Σανς (Camille Saint-Saens).	
3.	“Τηλλυρκώτισσα”, Παραδοσιακό Κύπρου	
4.	“Χορωδιακό των κυνηγών” από την όπερα “Ο ελεύθερος σκοπευτής” του Καρλ Μαρία φον Βέμπερ (Carl Maria von Weber)	

6. “Χελιδόνι σε κλουβί” του Μάνου Χατζιδάκι

Αφού ακούσετε την πρώτη στροφή του τραγουδιού "Χελιδόνι σε κλουβί" του Μάνου Χατζιδάκι να:

(α) κυκλώσετε τα δέκατα έκτα.

(β) προσθέσετε το τέμπο (*moderato* ή *allegro*) και σημεία έκφρασης (*p*, *f*, *mf*) όπου νομίζετε ότι χρειάζονται.

Χελιδόνι σε κλουβί
(Λαϊκή Αγορά)

Μουσική: Μάνου Χατζιδάκι
Στίχοι: Νίκου Γκάτσου

5 Που το πά - νε το παι - δὶ χε - λι - δό - νι σε κλου - βί
Με κοι - τὰ - νε κα - θεαυ - γή και τα μά - τια τους πλη - γή

9 Που το πά - νε το παι - δὶ και κα - νείς δεν το 'χει δει
Με κοι - τὰ - νε κά - θεαυ - γή και τα λό - για τους κραυ - γή

13 Που το παν το πα - λι - κά - ρι κά - θε νύ - χτα με φεγ - γά - ρι
Με κοι - τὰ - νε με κοι - τὰ - νε και τα μαύ - ρα τους φο - ρά - νε

19 που το πά - νε τι του λέ - νε και τ'α - δέλ - φια του το κλαί - νε
κιέ - νας πα - ρα - πέ - ρα στέ - κει και κρα - τὰ - εια - στρο - πε - λέ - κι

27 Στης ψυ - χής μου τον κα - θρέ - φτη ἰ - σκιος ἀρ - χι - σε να πέφ - τει,
ἰ - διαη μοί - ρα που με - δέρ - νει, ἰ - διαη μοί - ρα που με παίρ - νει

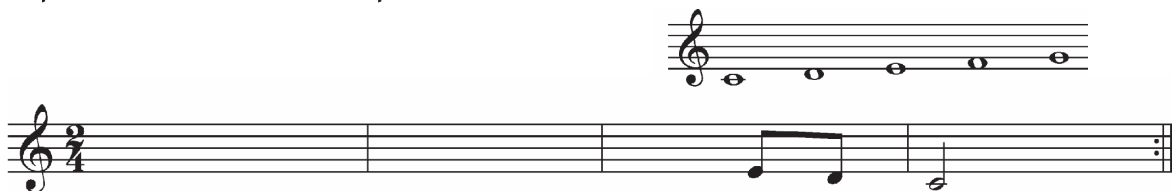

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ 4. Μουσική σε κύκλο

1. Δημιουργική Εργασία. “Ας κάνουμε το δικό μας Ροντό”

(α) Να χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες. Να δημιουργήσετε με την ομάδα σας, μια μικρή μελωδία, των τεσσάρων μέτρων, σε μέτρο 2/4. Να χρησιμοποιήσετε αξίες τετάρτων, ογδών και δεκάτων έκτων στο ίδιο ύψος. Να συνοδεύσετε τη μελωδία σας με μουσικά όργανα τάξης. Να χρησιμοποιήσετε χρωματισμούς, legato-staccato και σημεία επανάληψης, για να εκτελέσετε τη μελωδία σας δύο φορές.

Α ομάδα. Να χρησιμοποιήσετε τις νότες ΝΤΟ, ΡΕ, ΜΙ, ΦΑ, ΣΟΛ, για να συνθέσετε το θέμα Α. Η μελωδία σας να τελειώνει με τη νότα ΝΤΟ.

Β ομάδα. Να χρησιμοποιήσετε τις νότες ΣΟΛ, ΛΑ, ΣΙ, ΝΤΟ1, ΡΕ1, για να συνθέσετε το πρώτο Επεισόδιο (Β).

Γ ομάδα. Να χρησιμοποιήσετε τις νότες ΜΙ, ΛΑ, ΣΙ, ΝΤΟ, ΡΕ, για να συνθέσετε το δεύτερο Επεισόδιο (Γ).

Δ ομάδα. Να χρησιμοποιήσετε τις νότες ΦΑ, ΣΟΛ, ΛΑ, ΣΙ ύφεση, ΝΤΟ, για να συνθέσετε το τρίτο Επεισόδιο (Δ).

